

1. Przedmowa

Niniejsza praca jest wynikiem studiów nad schyłkiem pradziejów w Sudanie, które podjąłem w związku z badaniami wykopaliskowymi na stanowisku neolitycznym w Kadero koło Chartumu. W świetle tych badań m.in. zarysował się obraz stosunków gospodarczo-społecznych w neolicie tej części Afryki różniący się zdecydowanie od dotychczasowych poglądów. Charakterystyka tych stosunków, na nowo zinterpretowanych, rozpatrywanych na tle dłuższego przedziału czasu i na szerszym geograficznie tle porównawczym, umożliwi przedstawienie nowej próby syntezy rozwoju społeczno-gospodarczego w środkowym Sudanie. Pozwoli ona na wytyczenie dalszych kierunków badań nad schyłkiem pradziejów w północno-wschodniej Afryce.

Praca ta mogła więc powstać w wyniku badań wykopaliskowych w Kadero, które prowadzę od 1972 roku z ramienia Stacji Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego w Kairze i Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. W istotnym stopniu przyczynił się do jej powstania pobyt w charakterze *overseas visiting scholar* w St. John's College Uniwersytetu w Cambridge w Wielkiej Brytanii w 1985 roku, w czasie którego mogłem zapoznać się z odnośną literaturą, a także przedyskutować szereg kwestii z takimi badaczami prahistorii i dziejów rolnictwa Afryki, jak John Alexander, Peter Jewell, David Phillipson i Hugh Doggett. Z wielkim pożytkiem dla niej były też dyskusje z Markiem Chłodnickim, Waldemarem Chmielewskim, Michałem Kobusiewiczem i ś.p. Janem Żakiem, za co składam im serdeczne podziękowania.

Zainicjowanie badań wykopaliskowych w Kadero zawdzięczam wielkiej życzliwości ze strony ś.p. Kazimierza Michałowskiego, kierownika Stacji Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego w Kairze. Należąc przez wiele lat do grona Jego najbliższych współpracowników w Egipcie i Sudanie, mogłem stworzyć program badań nad schyłkiem pradziejów nad Nilem, którego wykopaliska w Kadero są ważnym elementem.